

PROGRAM STUDIÓW PIERWSZEGO STOPNIA – BEZPIECZEŃSTWO NARODOWE

Program obowiązuje od roku akademickiego: 2020/2021

1. **KIERUNEK STUDIÓW: BEZPIECZEŃSTWO NARODOWE**
2. **KOD ISCED: 1032 OCHRONA I BEZPIECZEŃSTWO**
3. **FORMA/FORMY STUDIÓW: STACJONARNE/NIESTACJONARNE**
4. **LICZBA SEMESTRÓW: 6**
5. **TUTUŁ ZAWODOWY NADAWANY ABSOLWENTOM: LICENCJAT**
6. **PROFIL KSZTAŁCENIA: OGÓLNOAKADEMICKI**
7. **DZIEDZINA NAUKI/SZTUKI*: NAUKI SPOŁECZNE**
8. **DYSCYPLINA NAUKOWA/ARTYSTYCZNA* NAUKI O BEZPIECZEŃSTWIE 80% (144 ECTS), NAUKI O POLITYCE I ADMINISTRACJI 20% (36 ECTS)**
9. **Liczba punktów ECTS konieczna do ukończenia studiów: 180**
 - 1) liczba punktów ECTS, jaką student musi uzyskać w ramach zajęć prowadzonych z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia: **95** - studia stacjonarne, **52** - studia niestacjonarne*
 - 2) liczba punktów ECTS, którą student musi uzyskać w ramach zajęć związanych z prowadzoną w działalnością naukową w dyscyplinie lub dyscyplinach, do których przyporządkowany jest kierunek studiów w wymiarze większym niż 50% ogólnej liczby punktów ECTS): **92**
 - 3) liczba punktów ECTS, którą student uzyskuje realizując zajęcia podlegające wyborowi (co najmniej 30% ogólnej liczby punktów ECTS): **76,5**
 - 4) liczba punktów ECTS, jaką student musi uzyskać w ramach zajęć z dziedziny nauk humanistycznych lub nauk społecznych, nie mniejsza niż 5 ECTS – kierunek jest przyporządkowany do nauk społecznych - z zakresu nauk humanistycznych 5 ECTS (Filozofia bezpieczeństwa, Najnowsza historia powszechna, Podstawy logiki).
10. **Łączna liczba godzin zajęć: 4.500 - w tym liczba godzin zajęć prowadzonych z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia: studia stacjonarne – 2.379; studia niestacjonarne – 1.299-1.309 –w zależności od wyboru grupy przedmiotów**
11. **Liczba godzin w ramach e-learningu – 4 studia stacjonarne.**
12. **Koncepcja i cele kształcenia (w tym opis sylwetki absolwenta):**

Studia pierwszego stopnia na kierunku *bezpieczeństwo narodowe* dostarczają absolwentom zarówno ogólną wiedzę z zakresu bezpieczeństwa, jak i umiejętności praktycznego działania w sytuacjach kryzysowych oraz kompetencje społeczne, ułatwiające podejmowanie świadomych i odpowiedzialnych decyzji zwłaszcza w zakresie bezpieczeństwa. Absolwent będzie dysponował:

- **podstawowym zasobem wiedzy ogólnej** z zakresu nauk o bezpieczeństwie.

- **wiedzą** z zakresu nauk o bezpieczeństwie, ekonomicznych, prawnych i politycznych, umożliwiającą rozumienie charakteru i mechanizmów funkcjonowania bezpieczeństwa narodowego oraz wiedzą kierunkową z zakresu ogólnej i polskiej problematyki bezpieczeństwa, polityki bezpieczeństwa w wymiarze krajowym i ponadnarodowym, zarządzania bezpieczeństwem m.in. zaznajamiając się z: prawnymi podstawami bezpieczeństwa; stosunkami międzynarodowymi i ich wielopłaszczyznowym kontekstem; współczesnymi zagrożeniami cywilizacyjnymi mającymi podłoże zarówno o charakterze militarnym, jak i niemilitarnym; funkcjonowaniem instytucji kształtujących środowisko bezpieczeństwa na różnych szczeblach funkcjonowania Państwa.

- **umiejętnościami** w tym m.in: analizowania i stosowania zasad prawnych oraz procedur bezpieczeństwa i zarządzania kryzysowego w odniesieniu zarówno do skali globalnej czy narodowej, ale także regionalnej i lokalnej, a także refleksji nad integralnością i efektywnością systemu zarządzania kryzysowego jako elementu systemu bezpieczeństwa narodowego; rozpoznawania, diagnozowania i definiowania zasadniczych problemów związanych z szeroko pojętym bezpieczeństwem, umocowanym w historycznych doświadczeniach, a także wyzwań bezpieczeństwa globalnego i europejskiego.

- **kompetencjami społecznymi** takimi jak m.in.: przygotowanie do pracy na stanowiskach w administracji publicznej (w szczególności w jednostkach organizacyjnych służb państwowych odpowiedzialnych za bezpieczeństwo narodowe); kierowanie zespołami ludzkimi wykonującymi nowe zadania związane z zagrożeniami powodowanymi przez współczesne uwarunkowania cywilizacyjne; posługiwanie się fachową literaturą oraz aktualnym ustawodawstwem z zakresu działalności związanej z bezpieczeństwem narodowym.

Student może wybrać przedmioty z 3 grup przedmiotów do wyboru w zakresie :

- **Bezpieczeństwa UE** – w ramach tej grupy przedmiotów, student poza wiedzą i umiejętnościami kształtowanymi przez przedmioty podstawowe i kierunkowe, ma możliwość uzyskania dodatkowej wiedzy z zakresu: zjawisk i procesów, generujących wyzwania i zagrożenia w sferze bezpieczeństwa europejskiego, w tym zwłaszcza terroryzmu, przestępczości zorganizowanej i migracji; roli instytucji i organizacji, związanych ze sferą bezpieczeństwa publicznego w krajach UE; funkcjonowania służb odpowiedzialnych za bezpieczeństwo wewnętrzne w krajach UE oraz ich współpracy; cyberbezpieczeństwa i ochrony danych osobowych. Zdobytą wiedzę i ukształtowane umiejętności przygotowują absolwenta tej specjalności do pracy w roli np. w Policji, służbach specjalnych, urzędach odpowiedzialnych za politykę bezpieczeństwa wewnętrznego oraz współpracę w tym zakresie z partnerami unijnymi, dziennikarza zajmującego się problematyką bezpieczeństwa, itp. Umożliwią mu ponadto rozumienie problematyki bezpieczeństwa europejskiego, ze szczególnym uwzględnieniem bezpieczeństwa wewnętrznego, przydatne w działalności społecznej i politycznej.
- **Systemu bezpieczeństwa RP** – w ramach tej grupy przedmiotów, student poza wiedzą i umiejętnościami kształtowanymi przez przedmioty podstawowe i kierunkowe, ma możliwość uzyskania dodatkowej wiedzy z zakresu: bezpieczeństwa militarnego strefy euroatlantyckiej; strategii bezpieczeństwa RP; zagrożeń asymetrycznych; ekonomiki obronności; funkcjonowania wojska, służb specjalnych i podmiotów niepaństwowych we współczesnym środowisku bezpieczeństwa. Zdobytą wiedzę i ukształtowane umiejętności przygotowują absolwenta tej specjalności do pracy w roli np. analityka służb specjalnych lub urzędnika pionu cywilnego MON, dziennikarza zajmującego się problematyką bezpieczeństwa i obronności, urzędnika administracji regionalnej i lokalnej odpowiedzialnego za współpracę z instytucjami bezpieczeństwa, pracownika działu marketingu lub PR przedsiębiorstw sektora zbrojeniowego, itp. Umożliwią mu ponadto rozumienie problematyki bezpieczeństwa narodowego i międzynarodowego, ze szczególnym uwzględnieniem problematyki wojska i służb specjalnych, przydatne w działalności społecznej i politycznej.

Zarządzania kryzysowego i ochrony ludności – w ramach tej grupy przedmiotów, każdy student poza wiedzą i umiejętnościami kształtowanymi przez przedmioty podstawowe i kierunkowe, ma możliwość uzyskania dodatkowej wiedzy m.in. z zakresu: zarządzania kryzysowego i planowania cywilnego, monitorowania zagrożeń i analizy ryzyka w obszarze bezpieczeństwa powszechnego, kształtowania bezpiecznego środowiska lokalnego, komunikacji społecznej i

interpersonalnej w sytuacjach kryzysowych, sporządzania planu zarządzania kryzysowego; planowania i organizacji obrony cywilnej; analizy zagrożeń miejscowych; organizacji pracy zespołu i centrum zarządzania kryzysowego oraz ich logistycznego zabezpieczenia.

Zdobyta wiedza i ukształtowane umiejętności przygotowują absolwenta tej specjalności do pracy w Wydziałach Zarządzania Kryzysowego i Ochrony Ludności na poziomie lokalnym i regionalnym oraz w Państwowej Straży Pożarnej i innych służbach ratowniczych. Umożliwią mu ponadto szerokie spojrzenie na problematykę bezpieczeństwa społeczności lokalnych i państwa, niezbędne w działalności społecznej i politycznej, jako inicjatora i kreatora społeczeństwa obywatelskiego.

Podsumowując, absolwenci studiów pierwszego stopnia na kierunku *bezpieczeństwo narodowe* będą przygotowani do pracy w służbach mundurowych (Wojsko Polskie, Straż Graniczna, Państwowa Straż Pożarna), w administracji publicznej państwowej i samorządowej oraz służbach, inspekcjach i strażach funkcjonujących w sektorze bezpieczeństwa, zwłaszcza w samorządowych instytucjach zarządzania kryzysowego i ochrony ludności.

Absolwent studiów pierwszego stopnia na kierunku *bezpieczeństwo narodowe* jest przygotowany do podjęcia studiów drugiego stopnia na kierunkach z obszaru nauk społecznych, a zwłaszcza na kierunku bezpieczeństwo narodowe, politologia, ekonomia, administracja i zarządzanie.

Ponadto studenci kończący studia mogą uzupełnić bądź poszerzyć swoje wykształcenie na studiach podyplomowych.

1. EFEKTY UCZENIA SIĘ:

Symbole efektów kształcenia na kierunku	Po ukończeniu studiów na kierunku Bezpieczeństwo narodowe absolwent:	Odniesienie kierunkowych efektów uczenia się do:	
		uniwersalnych charakterystyk dla danego poziomu Polskiej Ramy Kwalifikacji (ustawa o ZSK)	charakterystyk drugiego stopnia dla danego poziomu Polskiej Ramy Kwalifikacji (rozporządzenie MNiSW)
W zakresie WIEDZY			
BN1A_W01	Posiada wiedzę na temat organizacji i struktury wspólnot regionalnych i lokalnych oraz znaczenia zachowania w nich bezpieczeństwa. Zna zasady tworzenia i rozwoju różnych form przedsiębiorczości.	P6U_W	P6S_WK P6S_WG
BN1A_W02	Posiada wiedzę o państwie, władzy, polityce i administracji oraz prawie i ich rolach w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa w wymiarze polskim i europejskim; a także zna zasady funkcjonowania systemu politycznego oraz organizacji i instytucji społeczno-politycznych w sferze bezpieczeństwa w wymiarze społecznym, ekonomicznym, militarnym, politycznym.	P6U_W	P6S_WK P6S_WG
BN1A_W03	Zna i rozumie kierunki oraz procesy zmian w koncepcjach bezpieczeństwa narodowego i ich konsekwencji dla struktur instytucji publicznych i społecznych.	P6U_W	P6S_WK P6S_WG
BN1A_W04	Dysponuje wiedzą na temat podejmowania decyzji oraz rozumie mechanizmy zarządzania w sferze bezpieczeństwa z uwzględnieniem etycznych aspektów. Zna zasady z zakresu ochrony własności przemysłowej i prawa autorskiego.	P6U_W	P6S_WK P6S_WG
BN1A_W05	Ma wiedzę dotyczącą roli instytucji i organizacji, związanych ze sferą bezpieczeństwa publicznego.	P6U_W	P6S_WG
BN1A_W06	Posiada wiedzę na temat zjawisk i procesów, generujących wyzwania i zagrożenia w sferze bezpieczeństwa – szczególnie na poziomie regionalnym.	P6U_W	P6S_WK P6S_WG
BN1A_W07	Zna głównych uczestników globalnego systemu bezpieczeństwa, ich role, zadania, interesy (państwa, Unia Europejska, NATO, poza- europejskie organizacje regionalne, ONZ).	P6U_W	P6S_WG P6S_WK
BN1A_W08	Charakteryzuje procesy wewnętrzne oraz mechanizmy działania podstawowych modeli systemów bezpieczeństwa w różnych krajach, potrafi opisywać ich relacje z otoczeniem międzynarodowym.	P6U_W	P6S_WG P6S_WK
BN1A_W09	Zna i rozumie mechanizmy oraz reguły strategii komunikowania oraz zachowania się jednostek i zespołów ludzkich w sytuacjach zagrożenia.	P6U_W	P6S_WG
BN1A_W10	Dostrzega i wyjaśnia role kultury, religii, etyki w procesach przemian współczesnej cywilizacji.	P6U_W	P6S_WK
BN1A_W11	Zna teoretyczne podstawy i metodologie badań bezpieczeństwa (aparaturę pojęciową, metody analizy, kolejność stosowania metod, strukturę badań, zasadę systemowości, zasadę wzajemnych powiązań i zależności)	P6U_W	P6S_WK P6S_WG

W zakresie UMIEJĘTNOŚCI			
BN1A_U01	Potrafi analizować i wyjaśniać oraz przewidywać zachowania człowieka i grup społecznych, a także mechanizmy funkcjonowania wspólnot lokalnych i organizacji politycznych, ze szczególnym naciskiem na aspekt bezpieczeństwa narodowego	P6U_U	P6S_UW P6S_UK
BN1A_U02	Umie określić rolę państwa i bezpieczeństwa w życiu społeczeństwa oraz wyjaśnić kompetencje poszczególnych instytucji państwowych w obszarze bezpieczeństwa publicznego. Potrafi aktywnie uczestniczyć w debacie publicznej i argumentować swoje wypowiedzi.	P6U_U	P6S_UW P6S_UK
BN1A_U03	Przy wykorzystaniu właściwych źródeł i informacji potrafi analizować zjawiska w sferze bezpieczeństwa z wykorzystaniem odpowiednich metod i technik badawczych. Posiada potrzebę dalszego autorozwoju – doskonalenia, uzupełniania i poszerzania wiedzy.	P6U_U	P6S_UW P6S_UU
BN1A_U04	Potrafi dostrzec i ocenić społeczne oczekiwania odnośnie instytucji społeczno-politycznych oraz zagrożenia dla porządku społecznego, prawnego i politycznego. Posiada umiejętność prognozowania zjawisk wpływających na bezpieczeństwo narodowe oraz zagrożeń istniejącego porządku prawnego, społecznego i politycznego.	P6U_U	P6S_UW
BN1A_U05	Umie analizować i oceniać proces rządzenia i podejmowania decyzji oraz dostrzegać ich konsekwencje dla bezpieczeństwa publicznego. Potrafi planować i organizować pracę indywidualną oraz w zespole.	P6U_U	P6S_UK P6S_UW P6S_UO
BN1A_U06	Potrafi analizować i oceniać treści przekazu medialnego, szczególnie z punktu widzenia bezpieczeństwa publicznego. Umie wykorzystywać taki przekaz w działalności zawodowej. Potrafi przygotować pracę pisemną w języku polskim i obcym przy wykorzystaniu różnorodnych źródeł.	P6U_U	P6S_UW P6S_UK
BN1A_U07	Umie wskazać rozwiązania konkretnych problemów i proponuje w tym zakresie odpowiednie rozwiązania. Potrafi wykorzystywać normy prawne obowiązujące w sferze bezpieczeństwa narodowego.	P6U_U	P6S_UW
BN1A_U08	Potrafi przeprowadzić analizę sytuacji bezpieczeństwa narodowego oraz oceny funkcjonowania systemu bezpieczeństwa narodowego Rzeczypospolitej Polskiej. Potrafi ocenić poziom zagrożenia ekonomicznego, politycznego, społecznego, militarnego.	P6U_U	P6S_UW P6S_UK
BN1A_U09	Potrafi posługiwać się językiem obcym na poziomie B2 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego.	P6U_U	P6S_UK
BN1A_U10	Posiada umiejętności doboru ćwiczeń i form aktywności fizycznej do poziomu swoich umiejętności sportowych i sprawności fizycznej w celu uczestnictwa w kulturze fizycznej przez całe życie.	P6U_U	P6S_UW P6S_UO
W zakresie KOMPETENCJI			
BN1A_K01	Jest przygotowany do aktywnego uczestnictwa w życiu publicznym, w tym w zespołach realizujących cele społeczne, polityczne i obywatelskie w sferze bezpieczeństwa publicznego.	P6U_K	P6S_KO
BN1A_K02	W komunikowaniu się z otoczeniem wykorzystuje wiedzę z zakresu nauk o bezpieczeństwie.	P6U_K	P6S_KO P6S_KK
BN1A_K03	Jest przygotowany do pracy w organizacjach i instytucjach publicznych, w tym organach administracji publicznej i w służbach oraz w podmiotach komercyjnych realizujących zdania z zakresu bezpieczeństwa narodowego.	P6U_K	P6S_KK P6S_KO
BN1A_K04	Ma świadomość zachowywania się w sposób profesjonalny i etyczny w pracy zawodowej oraz działalności publicznej. Potrafi działać i myśleć w sposób przedsiębiorczy.	P6U_K	P6S_KR
BN1A_K05	Jest przekonany o potrzebie właściwego postępowania w sytuacjach zagrożenia jednostkowego i grupowego	P6U_K	P6S_KR
BN1A_K06	Jest zdolny do samodzielnego budowania systemu własnych poglądów i formułowania krytycznych ocen.	P6U_K	P6S_KK

2. **ZAJĘCIA WRAZ Z PRZYPISANYMI DO NICH PUNKTAMI ECTS, EFEKTAMI UCZENIA SIĘ I TREŚCIAMI PROGRAMOWYMI:**

Przedmioty		Minimalna liczba punktów ECTS	Treści programowe	Odniesienie do efektów uczenia się na kierunku
PRZEDMIOTY KSZTAŁCENIA OGÓLNEGO:				
1.	Lektorat języka obcego	9	<u>Treści leksykalne:</u> Zagadnienia występujące w ogólnodostępnych i stosowanych na zajęciach podręcznikach na poziomie B2 (np. uniwersytet, przedmiot studiów, wykształcenia, praca, media, technologie, środowisko, zdrowie, żywienie, sport, czas wolny, edukacja, zakupy, podróżowanie, społeczeństwo, kultura, zjawiska społeczne). <u>Treści gramatyczne:</u> Zgodne z sylabusem podręczników przewidzianych dla poziomu B2 dla danego języka i zgodne z wymaganiami Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego Rady Europy <u>Funkcje językowe:</u> Zgodne z sylabusem podręczników dla poziomu B2 i pozwalające studentom na porozumiewanie się w języku obcym (np. branie czynnego udziału w dyskusjach, wyrażanie emocji oraz wyrażanie swoich opinii, argumentowanie i formułowanie swojego punktu widzenia w formie ustnej i pisemnej, dokonywanie prezentacji).	BN1A_U09 BN1A_K01
2.	Wychowanie fizyczne	0	Gry zespołowe, pływanie, narciarstwo; Aktywność ruchowa adaptacyjna; Nordic walking; Fitness – aerobik; Żeglarstwo; Fitness – ćwiczenia siłowe; Kolarstwo	BN1A_U10
3.	Techniki informacyjno-komunikacyjne	1	Podstawy budowy komputerów; Systemy operacyjne; Sieci komputerowe; Bezpieczeństwo systemów informatycznych; Aplikacje użytkowe.	BN1A_W06 BN1A_W09 BN1A_U01 BN1A_U02 BN1A_K04 BN1A_K05
4.	Ochrona własności przemysłowej i prawa autorskiego	1	Pojęcie i geneza ochrony własności intelektualnej – rys historyczny, pojęcie własności intelektualnej. Rodzaje własności intelektualnej. Źródła prawa autorskiego. Przedmiot prawa autorskiego (definicja utworu). Podmiot praw autorskich. Autorskie prawa majątkowe i czas ich trwania. Autorskie prawa osobiste i czas trwania. Ochrona cywilnoprawna autorskich praw osobistych i praw majątkowych. Pojęcie i zasady dozwolonego użytku z utworu. Zasady odpowiedzialności karnej i cywilnej z tytułu naruszenia prawa własności intelektualnej. Rola organizacji zbiorowego zarządzania prawami autorskimi. Prawa pokrewne. Przedmiot prawa wynalazczego. Ochrona wynalazków, znaków towarowych i wzorów przemysłowych.	BN1A_W04 BN1A_U06 BN1A_U07 BN1A_K04

5.	Przedsiębiorczość	1	Pojęcie przedsiębiorcy, cechy przedsiębiorcy. Determinanty przedsiębiorczości, podejmowanie działalności gospodarczej; Podstawowe pojęcia ekonomiczne i ich znaczenie w prowadzeniu działalności gospodarczej. Biznes plan. Zakładanie działalności gospodarczej. Podstawowe formy prowadzenia działalności gospodarczej w Polsce. Finansowanie działalności gospodarczej. Wspieranie przedsiębiorczości w Polsce.	BN1A_W01 BN1A_U02 BN1A_K03 BN1A_K04
6.	BHP	0	Istota regulacji dotyczących bezpieczeństwa i higieny pracy. Obowiązki organizatorów procesów pracy i wykonawców (współdziałanie jako warunek powodzenia). Przyczyny zdarzeń wypadkowych (obszar techniki – materialne środowisko pracy, organizacja procesów pracy, zachowania ludzkie). Prewencja jako priorytet BHP.	BN1A_W02 BN1A_W06 BN1A_U01 BN1A_U07 BN1A_K01
7.	Szkolenie biblioteczne	0	Podstawowe informacje o Bibliotece Uniwersyteckiej (historia, lokalizacja, zadania, misja, struktura organizacyjna, zbiory). Omówienie procedur bibliotecznych związanych z zapisem do BU. Omówienie zasad korzystania ze zbiorów i usług BU ze szczególnym uwzględnieniem stref wolnego dostępu do wydawnictw zwartych oraz ciągłych i czasopism. Omówienie zawartości strony internetowej BU: www.buk.ujk.edu.pl . Omówienie baz danych dostępnych w e-sieci Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach. Praktyczne wyszukiwanie i zamawianie określonych publikacji w katalogach: elektronicznym prowadzonym w systemie ALEPH oraz w katalogu tradycyjnym (kartkowym).	BN1A_W01 BN1A_W02 BN1A_W03 BN1A_W09 BN1A_W11 BN1A_U01 BN1A_U03 BN1A_U04 BN1A_U07 BN1A_U08 BN1A_K01 BN1A_K02 BN1A_K03 BN1A_K06
8.	Elementy informacji naukowej	0	Charakterystyka wszystkich dostępnych – tradycyjnych oraz nowoczesnych narzędzi umożliwiających sprawne i efektywne wyszukiwanie informacji z każdej dziedziny nauki. Praktyczne poznanie najważniejszych baz danych: Ebsco, ABE, PROLA, APS, ScienceDirect OnSite, Springer, ebrary, MAK itp. Omówienie zasad sporządzania bibliografii oraz przypisów bibliograficznych. Praktyczne elementy zajęć – umożliwiające zdobycie umiejętności samodzielnego wyszukiwania informacji ze wszystkich obszarów naukowych oraz sporządzania bibliografii i przypisów.	BN1A_W11 BN1A_U03 BN1A_U06 BN1A_K01 BN1A_K02
9.	Metody wspomagania uczenia się	2	Koncepcje i metody uczenia się, Rodzaje wiedzy, Podstawy filozofii nauki, Źródła wiedzy, Wiedza w Internecie, projektowanie myślenia (<i>design thinking</i>), zarządzanie wiedzą, wiedza a rozwój osobisty i zawodowy, tworzenie baz wiedzy, techniki uczenia się: mnemotechniki (akronimy, kotwice myślowe, skojarzenia), mapy myśli (<i>mind mapping</i>) jako graficzna metoda uczenia się, tworzenie notatek i wypisów (<i>sketchnoting</i>) - notowanie z wykorzystaniem grafiki, rysunku i skojarzeń.	BN1A_W01 BN1A_W11 BN1A_U01 BN1A_U03 BN1A_K01 BN1A_K04
10.	Psychologia rozwoju osobistego		Psychologia pozytywna, psychologia zdrowia i psychologia rozwoju osobistego w świetle teorii. Psychologiczne teorie stresu. Filozofia asertywności. Podstawy teoretyczne komunikacji interpersonalnej oraz psychologii grupy. Teorie odporności psychicznej.	BN1A_W01 BN1A_W03 BN1A_W09

			Psychologia zmiany. Psychologia rozwoju osobistego. Stres – proaktywne sposoby radzenia sobie ze stresem. Filozofia asertywności – rola w rozwoju osobistym oraz funkcjonowaniu w społeczeństwie. Konstruktywna komunikacja interpersonalna jako wyraz dojrzałości psychicznej oraz narzędzie rozwoju osobistego w relacjach społecznych, współpracy w grupie. Odporność psychiczna jako podstawa budowania dobrostanu psychicznego oraz efektywność i konsekwencja w osiąganiu celów osobistych i społecznych. Psychologia zmiany. Wpływ zmiany na funkcjonowanie psychospołeczne jednostki i jej rozwój osobisty.	BN1A_U01 BN1A_U02 BN1A_U07 BN1A_K01 BN1A_K02 BN1A_K06
PRZEDMIOTY Z DZIEDZINY NAUK HUMANISTYCZNYCH I SPOŁECZNYCH				
1.	Filozofia bezpieczeństwa	1	Działy, dziedziny i funkcje filozofii a pojęcie bezpieczeństwa. Najważniejsze problemy filozofii starożytnej. Filozofia a teologia średniowiecza. Renesansowy antropocentryzm. Nowożytny racjonalizm. Filozofia Oświecenia. Filozofia XIX w. Rola filozofii we współczesnym świecie.	BN1A_W01 BN1A_W04 BN1A_W10 BN1A_U03 BN1A_U04 BN1A_U06 BN1A_K05 BN1A_K06
2.	Najnowsza historia powszechna	1,5	Sytuacja polityczna na świecie przed 1914 r. I wojna światowa i jej konsekwencje. Paryska konferencja pokojowa i traktat wersalski – nowy układ sił na świecie po 1918 r. Narodziny totalitaryzmów. II wojna światowa. Dwubiegunowość polityczna świata po 1945 r. - „zimna wojna”. Odprężenie w stosunkach międzynarodowych w latach 70 i 80 XX wieku. Upadek ZSRR – konsekwencje dla świata.	BN1A_W01 BN1A_W02 BN1A_W03 BN1A_W08 BN1A_U01 BN1A_U02 BN1A_U05 BN1A_U08 BN1A_K04 BN1A_K05
3.	Podstawy logiki	2,5	Pojęcie prawdy. Poznawczy status języka, nazw i nazywania. Prawo niesprzeczności oraz prawo wyłączonego środka jako podstawowe prawa porządkujące życie. Narzędzie poznania rzeczywistości. Prawa logicznego wnioskowania. Klasyczny rachunek zdań. Funkcja konsekwencji i pojęcie dowodu dla klasycznego rachunku zdań; Rozwiązywanie zadań z zakresu logiki oraz klasycznego rachunku zdań. Badanie poprawności rozumowań i wnioskowań.	BN1A_W02 BN1A_W09 BN1A_U02 BN1A_U03 BN1A_K04 BN1A_K06

	PRZEDMIOTY PODSTAWOWE/ KIERUNKOWE:			
1.	Historia wojen i wojskowości	5	Części składowe oraz podstawowe pojęcia historii wojskowej. Dyscypliny historii wojskowości: historia wojska, historia wojen, historia sztuki wojennej, historia myśli wojskowej i nauki wojennej. Podstawowe problemy historii wojskowości powszechnej do XVIII wieku Początki i rozwój wojskowości polskiej do II połowy wieku XV. Wojskowość w dziejach Rzeczypospolitej i innych państw środkowo-europejskich od XVI do XVIII wieku.	BN1A_W02 BN1A_W03 BN1A_W06 BN1A_U02 BN1A_U04

			Tradycje walk obronnych z najazdami Niemców, Krzyżaków, Szwedów, Turków i Tatarów (X-XVII wiek). Wysiłek militarny Rzeczypospolitej w XVII-wiecznych wojnach z Rosją, Szwecją i Turcją. Charakterystyka powstań narodowych. Ogólna charakterystyka I wojny światowej; nowe elementy sztuki wojennej. Warunki i czynniki odrodzenia się państwa polskiego w latach 1918-1921. Charakter i ogólny przebieg (etapy) II wojny światowej. Obrona Małopolski Zachodniej we wrześniu 1939 r. Wysiłek zbrojny Polski i czyn zbrojny Polaków w dobie II wojny światowej.	BN1A_U05 BN1A_K05 BN1A_K06
2.	Prawo międzynarodowe i ochrona praw człowieka	4	Pojęcie, źródła, funkcje i cechy prawa międzynarodowego. Prawo międzynarodowe a prawo wewnętrzne. Podmioty prawa międzynarodowego. Prawo międzynarodowe a bezpieczeństwo. Definicja, ewolucja, ochrona i rodzaje praw człowieka. Godność ludzka i jej prawna ochrona. Krajowe i międzynarodowe systemy ochrony praw człowieka.	BN1A_W02 BN1A_W05 BN1A_W10 BN1A_U02 BN1A_U07 BN1A_K01 BN1A_K02
3.	Wstęp do teorii bezpieczeństwa	5	Stan nauk o bezpieczeństwie i główne kierunki badań. Tradycyjne i współczesne pojęcie bezpieczeństwa. Kompleksowa teoria bezpieczeństwa. Współczesne wyzwania i zagrożenia dla bezpieczeństwa zewnętrznego i wewnętrznego państwa. Podmiotowy i przedmiotowy wymiar bezpieczeństwa zewnętrznego i wewnętrznego. Metody, środki i instrumenty zapewnienia bezpieczeństwa zewnętrznego i wewnętrznego. Zacieranie się granic między bezpieczeństwem zewnętrznym a wewnętrznym w warunkach globalizacji i integracji regionalnej. Rola mocarstw w zapewnieniu bezpieczeństwa. Prognoza rozwoju bezpieczeństwa uniwersalistyczna, ogólnoeuropejska i euroatlantycka.	BN1A_W02 BN1A_W05 BN1A_W06 BN1A_U03 BN1A_U08 BN1A_K01 BN1A_K03 BN1A_K06
4.	Geopolityka	3,5	Pojęcie geopolityki. Wpływ czynników geograficznych na prowadzenie polityki zagranicznej.. Wpływ globalizacji na procesy geopolityczne. Znaczenie geopolityki w wybranych regionach świata.	BN1A_W02 BN1A_W05 BN1A_W06 BN1A_U02 BN1A_U03 BN1A_U05 BN1A_K02 BN1A_K06
5.	Nauka o państwie i prawie	4	Państwo, jego geneza i definicje. Funkcje współczesnego państwa. Typologia państw. Racja stanu i jej składowe. Władza polityczna – różnicowanie definicyjne. Legitymacja władzy. System prawny – elementy składowe. Hierarchia źródeł prawa. Norma prawna. Podmiotowość polityczna – definicja i poziomy podmiotowości. Konstrukcja państwa prawnego i demokratycznego państwa prawnego.	BN1A_W01 BN1A_W05 BN1A_U02 BN1A_K06
6.	Prawne aspekty bezpieczeństwa i porządku publicznego	2	Zdefiniowanie terminów prawnych „bezpieczeństwo publiczne” i „porządek publiczny”. Prawo do bezpieczeństwa w Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. Kompetencje konstytucyjnych organów władzy wykonawczej w zakresie bezpieczeństwa państwa. Bezpieczeństwo w działaniach terenowej administracji publicznej. Ochrona bezpieczeństwa i porządku publicznego w prawie administracyjnym.	BN1A_W01 BN1A_W02 BN1A_W05 BN1A_U02 BN1A_U03 BN1A_U05

				BN1A_K01 BN1A_K02 BN1A_K03
7.	Bezpieczeństwo wewnętrzne	5	Pojęcie, zakres i podmioty bezpieczeństwa wewnętrznego państwa. Rodzaje i formy zagrożeń bezpieczeństwa wewnętrznego. Polityczne uwarunkowania bezpieczeństwa wewnętrznego. Instytucjonalny system bezpieczeństwa wewnętrznego. Współdziałanie podmiotów bezpieczeństwa wewnętrznego z Siłami Zbrojnymi RP w warunkach sytuacji nadzwyczajnych. Rola i zakres działania ministra spraw wewnętrznych w systemie bezpieczeństwa wewnętrznego Rzeczypospolitej Polskiej. Prywatne podmioty w organizacji bezpieczeństwa wewnętrznego.	BN1A_W05 BN1A_W08 BN1A_U02 BN1A_U04 BN1A_K06
8.	Strategia i systemy bezpieczeństwa wybranych państw	4	Polityka – bezpieczeństwo - strategia (polistrategia) – doktryna, istota pojęć, relacje. Strategia bezpieczeństwa narodowego - system. Główne determinanty polityki i strategii bezpieczeństwa państwa (Strategia bezpieczeństwa, obronności i wojskowa. Strategia operacyjna i preparacyjna oraz strategia pokojowa, kryzysowa i wojenna - aspekty teoretyczno-metodyczne). Relacje pojęciowo-znaczeniowe: kryzys - konflikt – wojna. Kierunki ewolucji środowiska międzynarodowego.	BN1A_W01 BN1A_W02 BN1A_W07 BN1A_U01 BN1A_U03 BN1A_K01 BN1A_K02 BN1A_K03 BN1A_K05
9.	Organizacje międzynarodowe	4	Pojęcie i istota organizacji międzynarodowej Proces kształtowania się i rozwoju organizacji międzynarodowej. Etapy rozwoju organizacji międzynarodowej. Klasyfikacja organizacji międzynarodowych Analiza wybranych organizacji międzynarodowych. Analiza wybranych organizacji pozarządowych o zasięgu międzynarodowym. Współpraca, rywalizacja i integracja w stosunkach międzynarodowych. Relacje państwo - organizacja międzynarodowa.	BN1A_W05 BN1A_W07 BN1A_U01 BN1A_U03 BN1A_K06
10.	System polityczny RP	4	System polityczny – analiza pojęcia; Istota i pojęcie konstytucji. Systematyka i ogólna charakterystyka Konstytucji RP z 1997 r. Zasady ustroju państwowego Rzeczypospolitej Polskiej. Konstytucyjny status jednostki. Konstytucyjny system źródeł prawa. System organów państwowych (podstawowe pojęcia; czynniki decydujące o kształcie systemu organów). Organy władzy ustawodawczej.	BN1A_W02 BN1A_W03 BN1A_W05 BN1A_U01 BN1A_U02 BN1A_U04 BN1A_K01 BN1A_K04 BN1A_K06
11.	Bezpieczeństwo społeczne i gospodarcze	5	Cele, zadania, podmioty, instrumenty i główne kierunki polityki społecznej i gospodarczej. Ekonomiczne oraz prawne zasady działania mechanizmów polityki społecznej. Modele polityki gospodarczej i społecznej w różnych państwach. Transfery socjalne a potrzeby społeczne. Skutki zmian demograficznych w systemie ubezpieczeń społecznych i gospodarce. Polityka rynku pracy i zatrudnienia. Problemy mieszkaniowe w Polsce na tle innych standardów. Cele, zadania i organizacja pomocy społecznej.	BN1A_W03 BN1A_W05 BN1A_W06 BN1A_U01 BN1A_U02 BN1A_U08 BN1A_K03

				BN1A_K05 BN1A_K06
12.	Integracja europejska	5	Wprowadzenie do prawa europejskiego. Prawo pierwotne (wraz z poszczególnymi jego modyfikacjami). Prawo pochodne Unii Europejskiej. Zasady prawa unijnego. Wspólna Polityka Zagraniczna i Bezpieczeństwa oraz Przestrzeń Wolności Bezpieczeństwa i Sprawiedliwości. Wybrane zagadnienia dotyczące prawa materialnego Unii Europejskiej. Unia gospodarczo-walutowa. Prawo instytucjonalne Unii Europejskiej.	BN1A_W02 BN1A_U01 BN1A_U05 BN1A_K01 BN1A_K04
13.	Bezpieczeństwo państwa	5	Pojęcie bezpieczeństwa państwa. Podstawowe zagrożenia dla współczesnego państwa oraz ich ewolucja. Bezpieczeństwo wewnętrzne, jego składniki i uwarunkowania. Bezpieczeństwo zewnętrzne państwa i bezpieczeństwo międzynarodowe. Sposoby umocnienia bezpieczeństwa politycznego - militarnego, ekonomicznego, społecznego, informacyjnego i ekologicznego państwa. Istota bezpieczeństwa energetycznego i sposoby jego zapewnienia.. Główne organy, instytucje i podmioty zapewniające bezpieczeństwo wewnętrzne i zewnętrzne państwa.	BN1A_W04 BN1A_W06 BN1A_W07 BN1A_U04 BN1A_U07 BN1A_U08 BN1A_K03 BN1A_K05 BN1A_K06
14	Metodologia badań nad bezpieczeństwem	4	Wiedza naukowa a wiedza potoczna. Osobliwości nauk społecznych. Wyjaśnianie idiograficzne i nomologiczne. Typy problemów badawczych i podejść (indukcja, dedukcja). Narzędzia poznania nomologicznego (definicje, zmienne, wskaźniki, korelacje, zw. przyczynowo-skutkowe, analiza, synteza). Etapy procesu badawczego w odniesieniu do badań nad bezpieczeństwem. Klasyfikacja metod i technik badawczych. Metody/techniki ilościowe i jakościowe.	BN1A_W11 BN1A_U03 BN1A_U04 BN1A_U06 BN1A_K02 BN1A_K04
15.	Międzynarodowe prawo konfliktów zbrojnych	3	Status, zasady traktowania oraz ochrony jeńców wojennych. Uregulowania dotyczące tworzenia odpowiednich warunków dla jeńców wojennych. Postępowania sądowe wobec jeńców wojennych. Status prawny i zasady traktowania osób cywilnych w trakcie konfliktów zbrojnych. Ochrona osób cywilnych. Metody oraz środki prowadzenia działań zbrojnych. Dopuszczalne cele wojskowe. Analiza ograniczeń w sposobach prowadzenia walki zbrojnej. Uwarunkowania prawne dotyczące środków bojowych oraz doboru celów w działaniach zbrojnych. Karanie zbrodni międzynarodowych. Konwencja genewska i haska wobec zbrodni międzynarodowych. Międzynarodowy Trybunał Karny. Karanie zbrodni wojennych popełnianych podczas konfliktów zbrojnych o charakterze niemiędzynarodowym.	BN1A_W02 BN1A_W04 BN1A_W05 BN1A_W07 BN1A_U02 BN1A_U03 BN1A_U07 BN1A_K01 BN1A_K02 BN1A_K04
16.	Podstawy strategii bezpieczeństwa	4	Geneza i rozwój strategii bezpieczeństwa. Strategia jako kategoria bezpieczeństwa - pojęcie, istota, treść, podstawowe kategorie strategiczne, środki, metody. Zarys rozwoju światowej i polskiej myśli strategicznej. Strategiczne wyzwania (zagrożenia, szanse i ryzyko) dla bezpieczeństwa Polski. Strategia bezpieczeństwa UE i koncepcje strategiczne NATO. Świat XXI wieku – wizje i prognozy przyszłości. Wybrane problemy zarządzania strategicznego.	BN1A_W02 BN1A_W03 BN1A_W06 BN1A_W08 BN1A_U04 BN1A_U08 BN1A_K01 BN1A_K04

17.	Międzynarodowe stosunki polityczne i gospodarcze	4	Gospodarka światowa i międzynarodowe stosunki gospodarcze. Tradycyjny i współczesny podział pracy. Procesy integracji i globalizacji w międzynarodowych stosunkach gospodarczych Handel międzynarodowy. Polityka walutowa Światowy system finansowy. Stosunki międzynarodowe: geneza, ewolucja, struktura, mechanizmy. Podstawowe definicje i pojęcia. Uwarunkowania zewnętrzne i wewnętrzne. Cele i interesy międzynarodowe. Polityka zagraniczna – metody, środki, efektywność, funkcje, proces decyzyjny. Uwarunkowania integracji europejskiej, Procesy integracyjne i dezintegracyjne we współczesnym świecie. Bezpieczeństwo międzynarodowe;	BN1A_W06 BN1A_W08 BN1A_W11 BN1A_U01 BN1A_U02 BN1A_U07 BN1A_K01 BN1A_K03 BN1A_K05
18.	Instytucjonalizm bezpieczeństwa międzynarodowego	3	Historyczne instytucje bezpieczeństwa sojuszniczego w Europie. Unia Europejska w systemie bezpieczeństwa Europy. Rola organizacji międzynarodowych w kształtowaniu bezpieczeństwa. Instytucja bezpieczeństwa sojuszniczego. NATO – geneza, działalność, struktura, koncepcje strategiczne i doktryny. Międzynarodowe sądy – m.in. Międzynarodowy Trybunał Sprawiedliwości i Stały Trybunał Rozjemczy.	BN1A_W02 BN1A_W07 BN1A_W08 BN1A_U01 BN1A_U02 BN1A_U04 BN1A_K03 BN1A_K04 BN1A_K05
19.	Stosunki dyplomatyczne i konsularne	3	Geneza stosunków dyplomatycznych i konsularnych. Służba dyplomatyczna i konsularna. Prawo dyplomatyczne i konsularne. Podstawowe elementy protokołu dyplomatycznego.	BN1A_W01 BN1A_W05 BN1A_W06 BN1A_U01 BN1A_U04 BN1A_K01 BN1A_K02 BN1A_K04
20.	Współczesne kryzysy i konflikty	3	Kryzysy i konflikty zbrojne w perspektywie teoretycznej. Czynniki wewnętrzne i zewnętrzne determinujące powstawanie i rozwój współczesnych konfliktów zbrojnych. Dynamika współczesnych konfliktów zbrojnych. Uczestnicy współczesnych konfliktów zbrojnych. Asymetria i hybrydowość w konfliktach zbrojnych.	BN1A_W02 BN1A_W06 BN1A_W08 BN1A_W10 BN1A_W11 BN1A_U01 BN1A_U03 BN1A_U06 BN1A_U07 BN1A_U08 BN1A_K02 BN1A_K04 BN1A_K06

21.	Bezpieczeństwo kulturowe	3	Kulturowy wymiar bezpieczeństwa. Bezpieczeństwo kulturowe w warunkach globalizacji, zagrożenia. Kultura w polityce zagranicznej państw. Bezpieczeństwo kulturowe w wybranych krajach. Kulturowe podłoże konfliktów międzynarodowych. Paradygmat zderzeń kulturowych i cywilizacyjnych.	BN1A_W02 BN1A_W08 BN1A_W10 BN1A_U01 BN1A_U03 BN1A_K01 BN1A_K05
22.	Wprowadzenie do bezpieczeństwa lokalnego	4	Istota i znaczenie samorządu terytorialnego. Ekonomiczne aspekty bezpieczeństwa lokalnego. Wymiar społeczny bezpieczeństwa w regionie. Lokalne zarządzanie kryzysowe. Służby bezpieczeństwa i porządku w regionie. Przeciwdziałanie zagrożeniom bezpieczeństwa w regionie.	BN1A_W01 BN1A_W06 BN1A_W09 BN1A_U01 BN1A_U02 BN1A_U04 BN1A_K01 BN1A_K02 BN1A_K04

PRZEDMIOTY DO WYBORU:				
	Grupa przedmiotów do wyboru z zakresu <i>Zarządzanie kryzysowe i ochrona ludności</i>	57	Ochrona danych osobowych i informacji niejawnych Media i komunikacja w stanach zagrożeń Rodzaje zagrożeń i sposoby ich rozpoznawania Proseminarium Gry decyzyjne Bezpieczeństwo ekonomiczne Bezpieczeństwo ekologiczne System zarządzania kryzysowego RP Zarządzanie kryzysowe w NATO i UE Logistyka w sytuacjach kryzysowych Planowanie cywilne Negocjacje System administracji lokalnej Analiza ryzyka Seminarium licencjackie	BN1A_W01 BN1A_W02 BN1A_W03 BN1A_W04 BN1A_W05 BN1A_W06 BN1A_W07 BN1A_W08 BN1A_W09 BN1A_W11 BN1A_U01 BN1A_U02 BN1A_U03 BN1A_U04 BN1A_U05 BN1A_U07 BN1A_U08 BN1A_K01 BN1A_K02 BN1A_K03 BN1A_K04 BN1A_K05 BN1A_K06
	Grupa przedmiotów do wyboru z zakresu	57	Ochrona danych osobowych i informacji niejawnych	BN1A_W01

	Bezpieczeństwo UE		Polityka bezpieczeństwa UE Współpraca UE–NATO Proseminarium Migracje Współpraca służb bezpieczeństwa europejskiego Polityka bezpieczeństwa wybranych państw europejskich Cyberbezpieczeństwo Bezpieczeństwo ekonomiczne UE Prawo europejskie Transparencja granic (Schengen, straż graniczna) Przestępczość transnarodowa Terroryzm Subkultury Seminarium licencjackie	BN1A_W02 BN1A_W03 BN1A_W04 BN1A_W05 BN1A_W06 BN1A_W07 BN1A_W10 BN1A_W11 BN1A_U01 BN1A_U02 BN1A_U03 BN1A_U04 BN1A_U05 BN1A_U07 BN1A_U08 BN1A_K01 BN1A_K02 BN1A_K03 BN1A_K04 BN1A_K05 BN1A_K06
	Grupa przedmiotów do wyboru z zakresu System bezpieczeństwa RP	57	Ochrona ludności w czasie konfliktów zbrojnych (e-learning - 4 godziny) Strategia bezpieczeństwa narodowego RP Bezpieczeństwo informacyjne Prawne podstawy bezpieczeństwa Proseminarium Bezpieczeństwo ekonomiczne Etyka zawodowa funkcjonariuszy publicznych System ochronny RP Zarządzanie bezpieczeństwem RP Ekonomika obronności System administracji porządku i bezpieczeństwa publicznego System służb specjalnych w Polsce Bezpieczeństwo obszaru euroatlantyckiego System obronny RP Asymetria zagrożeń bezpieczeństwa Seminarium licencjackie	BN1A_W01 BN1A_W02 BN1A_W03 BN1A_W04 BN1A_W05 BN1A_W06 BN1A_W07 BN1A_W08 BN1A_W10 BN1A_U01 BN1A_U02 BN1A_U03 BN1A_U04 BN1A_U05 BN1A_U07 BN1A_U08 BN1A_K01 BN1A_K02 BN1A_K03 BN1A_K04 BN1A_K05 BN1A_K06

GRUPA PRZEDMIOTÓW FAKULTATYWNYCH			
GRUPA PRZEDMIOTÓW FAKULTATYWNYCH 1	12,5	Socjologia Psychologia zagrożeń Wykład monograficzny Zajęcia fakultatywne Organizacje proobronne	BN1A_W01 BN1A_W02 BN1A_W03 BN1A_W04 BN1A_W06 BN1A_W09 BN1A_W10 BN1A_W11 BN1A_U01 BN1A_U02 BN1A_U03 BN1A_U06 BN1A_U07 BN1A_U08 BN1A_K01 BN1A_K02 BN1A_K03 BN1A_K04 BN1A_K06
GRUPA PRZEDMIOTÓW FAKULTATYWNYCH 2	12,5	Ekonomia Patologie społeczne Wykład monograficzny Zajęcia fakultatywne Przestępczość gospodarcza	BN1A_W01 BN1A_W02 BN1A_W03 BN1A_W06 BN1A_W11 BN1A_U01 BN1A_U02 BN1A_U03 BN1A_U04 BN1A_U06 BN1A_U07 BN1A_U08 BN1A_K01 BN1A_K02 BN1A_K03 BN1A_K04 BN1A_K06
PRAKTYKI (wymiar, zasady i forma):	5	Praktyki odbywają się na czwartym semestrze studiów w wymiarze 120 godzin. Program praktyki obejmuje zapoznanie się studenta z: instytucją prawnymi podstawami działalności; zakresem działalności jednostki organizacyjnej, w której odbywana jest praktyka; strukturą organizacyjną instytucji i podziałem zadań między jej jednostki organizacyjne.; statutem i regulaminem, na podstawie których jednostka realizuje swoje zadania; zasadami zarządzania i organizacją pracy. Studenci mogą odbywać praktyki w jednostkach, których działanie związane jest z szeroko pojmowanymi kwestiami bezpieczeństwa. Wymienić w tym	BN1A_W01 BN1A_U02 BN1A_U03 BN1A_K03 BN1A_K05

		kontekście można służby mundurowe, instytucje administracji publicznej, jak również podmioty gospodarcze.	
razem	180		

Studenci obcokrajowcy obowiązkowo odbywają zajęcia z języka polskiego w wymiarze 4 ECTS.

3. **SPOSOBY WERYFIKACJI I OCENY EFEKTÓW UCZENIA SIĘ OSIĄGNIĘTYCH PRZEZ STUDENTA W TRAKCIE CAŁEGO CYKLU KSZTAŁCENIA:**

Prowadzący określa szczegółowe efekty uczenia się i formę ich weryfikacji, a następnie umieszcza je w karcie przedmiotu. Osiągnięcie wszystkich efektów uczenia się określonych dla poszczególnych zajęć oznacza realizację założonej koncepcji kształcenia na prowadzonym kierunku i uzyskanie efektów kierunkowych (osiągnięcie sylwetki absolwenta). Weryfikacja i ocena efektów uczenia się osiąganych przez studenta w trakcie całego cyklu kształcenia odbywa się poprzez:

- 1) **proces dyplomowania** - poprzez prace dyplomowe weryfikuje się zakładane efekty uczenia się. Oceniane są one przez promotora i recenzenta.
- 2) **praktyki studenckie** - efekty uczenia się uzyskiwane przez praktyki studenckie są dopełnieniem koncepcji kształcenia. Studenci uzupełniają zdobytą w trakcie uczenia się wiedzę (także umiejętności i kompetencje) o jej praktyczne aspekty. Weryfikacja efektów następuje zgodnie z regulaminem praktyk na kierunku Bezpieczeństwo narodowe.
- 3) **wymianę międzynarodową studentów** – dzięki uzyskiwaniu informacji od studentów dotyczącej posiadanej wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych w kontekście pobytu w uczelni partnerskiej,
- 4) **osiągnięcia kół naukowych** - informacja zwrotna uzyskiwana jest poprzez recenzje zewnętrzne (publikacje naukowe, wystąpienia na konferencjach, przyznawane stypendia Rektora i Ministra),
- 5) **badanie losów absolwentów** - poprzez uzyskiwanie od nich informacji zwrotnych z zakresu uzyskanej wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych i ich przydatności na rynku pracy,
- 6) **badanie opinii pracodawców** – **w drodze:** opiniowania przez pracodawców programów studiów, w tym zakładanych efektów uczenia się i metod ich weryfikowania, szczególnie dotyczących kształcenia praktycznego; przekazywania informacji o przydatności uzyskiwanych w trakcie studiów efektów uczenia się w ramach wykonywanej przez absolwenta pracy zawodowej.

Dodatkowo podstawą oceny realizacji efektów uczenia się w trakcie studiów są:

- 1) **Prace etapowe** - realizowane przez studenta takie jak: kolokwia, sprawdziany, prace zaliczeniowe, referaty, prezentacje, case studies. Kolokwia, sprawdziany, prace zaliczeniowe, projekt – przeprowadzane są według instrukcji przygotowanej przez prowadzącego zajęcia. Wszystkie dodatkowe sposoby zaliczenia wymagają instrukcji.
- 2) **Egzaminy z przedmiotu.** Pytania przygotowane do egzaminu nie powinny wychodzić poza treści zawarte w karcie przedmiotu realizowanych w ramach wykładu. Student ma prawo do uzasadnienia przez prowadzącego otrzymanej na egzaminie oceny.
Forma egzaminu: ustna, pisemna, testowa lub praktyczna określana jest przez prowadzącego wykład i zawarta w karcie przedmiotu.

- a) **Egzamin ustny** powinien być przeprowadzany w obecności innych studentów lub pracowników. Co najmniej dwa tygodnie przed terminem egzaminu prowadzący przekazuje studentom w formie pisemnej zagadnienia egzaminacyjne. Ich odbiór jest potwierdzany przez przedstawiciela studentów.
 - b) **Egzamin pisemny** może być organizowany w formie testowej lub opisowej. Egzamin przeprowadza się w sali dydaktycznej, w której jest możliwe właściwe rozlokowanie studentów, zapewniające komfort pracy i jej samodzielność. Prowadzący egzamin ma prawo przerwać lub unieważnić egzamin, gdy w sytuacji gdy praca studenta nie jest samodzielna (student korzysta z niedopuszczonych materiałów, urządzeń i z pomocy innych osób).
- 3) **Zaliczenie i zaliczenie z oceną.** Prowadzący zajęcia określa kryteria oceny, podaje jej składowe i uzasadnia w sposób opisowy ocenę otrzymaną przez studenta na zaliczeniu.

Formy i metody prowadzenia zajęć oraz kryteria oceny i jej składowe określa karta przedmiotu.

Wszystkie formy weryfikacji osiągnięć studenta uzyskanych w ramach zajęć w danym semestrze odnotowuje się w kartach okresowych osiągnięć studenta.